

Д.С. Черняк., к.соц.н.
*(Київський економічний
інститут менеджменту)*

ТЕСТУВАННЯ: ЗА ЧИ ПРОТИ?

Сьогодні використання тестів як засобу навчання та методу контролю набуває неабиякої популярності. Проте застосування тестових завдань викликає чимало дискусій.

Дослідники вказують на деякі недоліки суб'єктивного експертного оцінювання, що ускладнюють отримання достовірної інформації про засвоєння навчального матеріалу, а саме: різний рівень професійної компетентності експертів, неоднозначність критеріїв оцінок, наявність міжособистісних взаємовідносин між викладачем та студентом, ситуаційні умови. В той же час суб'єктивне експертне оцінювання виконує функцію мотивації, дозволяє враховувати психологічні особливості тих, хто навчається. [1]

Натомість тести відрізняються чіткістю процедури обробки даних, однозначністю інтерпретації результатів, скороченням часу для оціночної діяльності, дозволяють уникати упередженості та суб'єктивності оцінок, швидко проводити оперативний контроль засвоєння навчального матеріалу.

Тести конструюються на основі навчального матеріалу та застосовуються для оцінки рівня оволодіння знаннями, вміннями й навичками, можуть слугувати ефективним інструментом самоконтролю, самоперевірки знань. Важливою метою сучасного тестування, як зазначає Анна Анастазі, є сприяння самопізнанню та розвитку особистості. Після опрацювання певного блоку навчального матеріалу, можна скористатися тестовими завданнями та перевірити рівень, повноту та глибину засвоєних знань.

Не зважаючи на те, що тест як об'єктивний вимірювальний інструмент має певні переваги порівняно з опитувальною системою, він зазнає критики.

Сам тест повинен бути надійним, валідним, містити чіткі інструкції відносно використання стимулюючого матеріалу, часових

обмежень тощо. Необхідно уникати тестів тривіальних, враховувати можливість вгадування.

Важливе значення має належна підготовка спеціалістів, що проводять тестування. В тестах, створених викладачем, зазначає Д. Горбатов, „досвід та професійна компетентність стають єдиним мірилом придатності конкретного завдання для перевірки знань” [1, с.109]

Необхідно обмежувати доступ до змісту тестів, щоб унеможливити спроби викривлення результатів тестування.

Треба враховувати можливий вплив умов тестування на тестові показники, і тому забезпечити стандартизацію процедури проведення тестування, однакові для всіх умови. Тестування необхідно проводити в спокійній, комфортній обстановці. Оскільки, зауважує Анна Анастасі, „по мірі переходу від простих завдань до більш складних чи при неможливості закінчити певний субтест у відведений час, піддослідного може охопити швидко наростаюче почуття провалу ” [3, с.32]

Водночас тести не дозволяють враховувати та оцінювати творчий потенціал при прийнятті рішення, виявити знання додаткової наукової літератури, вміння формувати та відстоювати власну думку, творчо застосовувати отримані знання. Таким чином, „хоча і найбільш вдалі тести і формують у студентів деяке уявлення про область, що вивчається, вони, разом з тим, закріплюють їх наївну віру в непохитність і однозначність понять даної предметної області” [2, с.15]

Тому слушною є думка Р.Руденко, який зазначає, що „оцінка за тестування ні в якому разі не повинна розглядатися як єдина, підсумкова. Вона може складати лише частину балів загальної оцінки за всі види роботи з навчального предмету протягом семестру чи навчального року, хоча й впливає на неї” [4, с.52]

Можна довго сперечатися з приводу переваг та недоліків застосування тестів. Безумовно, не слід ідеалізувати тестові методики як засіб перевірки якості засвоєних знань і використовувати їх в комплексі з іншими методиками. Треба пам'ятати, що життя навряд чи буде пропонувати варіанти відповідей. Необхідно мати ґрунтовні знання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Горбатов Д.С. Тестирование учебных достижений: критериально-ориентированный подход // Педагогика. – 1995. - №4.
2. Практикум по общей социологии: Учеб. пособие для вузов/ А.М.Долгоруков; Под ред. Н.И.Лапина. – М., 2006.
3. Психологическое тестирование / А.Анастази, С.Урбина. – СПб., 2003.